

FORUM

OPDRACHT AAN BESTUURDERS

ERNST HIRSCH BALLIN - 22.02.2016

Nederland is vol begrip. Bestuurders van links tot rechts, van de kleinste gemeente tot de nationale politiek, beginnen haast elk gesprek met begrip voor de zorgen over de komst van grotere aantallen asielzoekers. Wie zou dat niet met hen eens kunnen zijn?

Dit begrip is soms wel wat eenzijdig. In het eerste weekend van deze maand kwamen aan de Turks-Syrische grens meer mensen bescherming zoeken dan in een half jaar in Nederland. Begrijpt men niet dat 'opvang in de regio' helemaal geen panacee is, maar eerder een verplaatsing van uitzichtloosheid? Die 'regio' wordt trouwens wel erg ruim opgevat. In feite wordt bedoeld: niet in de EU, en al helemaal niet hier. Zeker, aantallen kunnen zo groot worden dat een samenleving ontwricht raakt. Een democratische samenleving kan ook niet vanzelf meer dragen dan een land waar de inrichting van megakampen van bovenaf wordt verordonneerd. Maar juist een democratische samenleving is gediend met politici die in staat zijn een probleemvolle ontwikkeling van twee kanten te belichten, met argumenten en met gevoel. Dat is meer dan uitspreken van begrip voor 'zorgen'. Begrip vergt inlevingsvermogen, inzicht in de omstandigheden die mensen bezorgd en angstig maken. Angsten komen voort uit onzekerheid en worden aangewakkerd door slechte ervaringen of beelden daarvan, ook al zijn dat uitvergrotingen van incidenten. Die angsten worden niet weggenomen door te wijzen op de nog veel grotere angsten van mensen die aan bombardementen en foltering zijn ontkomen. Maar het behoort wel tot de realiteiten van onze Nederlandse samenleving dat hoop en teleurstelling in het leven zeer ongelijk zijn verdeeld. Er zijn krimpregio's waar investeringen uitblijven en mensen wegtrekken, naast probleemwijken met veel inwoners die steeds minder aansluiting vinden bij de arbeidsmarkt. Overheidsbeleid dat het ophouden van de eigen broek tot ideaal heeft verheven, maakt de gevoelens van onzekerheid alleen maar groter.

Begrip voor de zorgen van mensen is van waarde als dat door handelen wordt gevolgd. Stagnerende woningbouw is een verklaring van weerstand tegen nieuwkomers; deze kan worden verminderd door alert ruimtelijk beleid en investeringen. Frustraties van werkloze immigrantenkinderen kunnen worden verminderd door de feitelijke segregatie (die al in het onderwijs begint) tegen te gaan. Het speelveld voor radicaliserende predikers moet worden verkleind, niet alleen door stevige reacties op normschendingen, maar ook door ze vóór te zijn.

We zouden deep equality (Lori Beaman) moeten bevorderen, die ideële, sociale en economische drijfveren verbindt. Daarvoor bestaan methoden, die worden genegeerd wanneer het beleid wordt bepaald aan de hand van eendimensionale statistieken.

Dat is allemaal niet gemakkelijk, maar stap 1 zou kunnen zijn op te houden met het tonen van begrip en vervolgens de zorgen en angsten aan te wakkeren, in plaats van zich er echt in te verdiepen. Niet minder urgent is het, preventie van vluchtelingenschap serieus te nemen. Een kat-en-muisspel van grenswachten en mensensmokkelaars helpt niet. Waar men ook grenzen trekt, overal zal zich weer de vraag aandienen wie we als vluchtelingen moeten toelaten en wie niet, zonder zelf in wreedheden of refoulement te vervallen. Afzijdigheid van onze buurlanden is vragen om moeilijkheden en moreel onhoudbaar. Hoe hebben we ooit kunnen denken dat we in Europa niets zouden ondervinden van een bevolkingsexplosie zonder perspectieven op werk aan gene zijde van de zee, of de oorlog die de Syrische samenleving heeft verwoest? Ook hier moet begrip handen en voeten krijgen.

Begrip tonen zonder daar naar te handelen, leidt tot steeds meer ongenoegen. Werkelijk begrijpen en daadwerkelijk daarnaar handelen is veel moeilijker, maar wel nodig. Bestuurders die dat opbrengen, hebben meer toekomst dan degenen die terwijl ze begrip tonen, onbegrip oproepen.

Dit artikel verscheen ook in SC Wetten en regels verklaard, dinsdag 16 februari 2016